

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาของการวิจัย

การจัดการศึกษาของประเทศที่ผ่านมาตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษากำลังประสบกับวิกฤตการณ์หลายประการ อาทิ คณาจารย์ส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการเรียนการสอนที่เน้นการบรรยาย การจดบันทึก โดยมุ่งเน้นการให้ความรู้รายละเอียดเนื้อหาสาระทางวิชาการในเวลาอันรวดเร็วผู้เรียนไม่ได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง การเรียนการสอน มีลักษณะมุ่งเน้นที่เนื้อหาการสอนมากกว่าการให้ผู้เรียนฝึกคิด วิเคราะห์และการประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องของคะแนน (นิภาพรรณ เจริญสันติกุล, 2554) ซึ่งยังไม่เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช(2555) ที่กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ได้มุ่งเน้นให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยเกรงว่าจะทำให้เสียเวลาและสอนเนื้อหาไม่ทันตามหลักสูตรซึ่งผลทำให้นักศึกษาไม่เห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับโลกของความจริงและเห็นประโยชน์ของสิ่งที่เรียน ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง นอกเหนือจากความรู้ในเนื้อหาสาระที่ต้องการให้นักศึกษาได้รับแล้วอาจารย์ยังต้องคำนึงถึงทักษะและความสามารถของนักศึกษาที่พึงจะได้รับและอีกทั้งยังสามารถนำความสามารถนั้นไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันอีกด้วยอาจกล่าวได้ว่าการเรียนการสอนในปัจจุบันไม่ได้เน้นความรู้ในเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียวเช่นอดีตแต่ยังต้องการให้นักศึกษาได้พัฒนาสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ หรือเทคโนโลยีก็ตาม ดังนั้นในปัจจุบันคนเราจึงต้องการทักษะใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่การศึกษาจะมุ่งเน้นทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในโลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว

ดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุว่าจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีความสุข และได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมี

ความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และ
 เติบโตตามศักยภาพ และมาตรา 24 ระบุว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่
 เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน
 โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การ
 เคารพสิทธิ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้
 เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) การที่ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จดังเจตนารมณ์
 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและนโยบายการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยจึง
 จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการและเทคนิคการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา
 เติบโตตามศักยภาพ โครงการเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
 ที่อยู่ในสังคมของแหล่งข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายและทันสมัยรวมถึงสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้
 กับชีวิตจริงได้และสามารถปฏิรูปผู้เรียนยุคใหม่ในสังคมไทยให้รู้จักสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วย
 ตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนที่เรียกว่า การศึกษาตลอดชีวิต (Life-long education) (ลัดดา
 ศิลา น้อย, & อังคณา ตุงคะสมิต, 2553) การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานตั้งอยู่บนพื้นฐานความ
 เชื่อและหลักการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้คือเชื่อมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนภายใต้หลักการ
 จัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการค้นพบความรู้ด้วยตนเองผู้เรียนและมีผลงานปรากฏ
 สามารถบูรณาการการเรียนรู้แบบโครงการในรูปแบบการเรียนรู้รายบุคคลหรือแบบกลุ่มก็ได้ขึ้นอยู่กับ
 ความเหมาะสม โดยมีครูหรือผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด (Niyomthai,
 2010) จึงกล่าวได้ว่าการที่นักเรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 การจัดการเรียนการสอนจึงควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้คิดวางแผนและลงมือศึกษาในสภาพแวดล้อม
 การเรียนรู้ที่เน้นสภาพชุมชนจริงส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพซึ่งมี
 ความสอดคล้องกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา(หลักสูตรปรับปรุงพ.ศ.2555)
 โดยสรุปข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหลักสูตรใด ☐ กำหนดให้ ☐ ผู้ ☐ เรียนมีประสบการณ์ ☐ ทั้ง
 ด้านความรู้ทฤษฎีและประสบการณ์ ☐ จริงในการทำโครงการโดยให้ ☐ ผู้ ☐ เรียนเรียนรายวิชาการวิจัย
 เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ☐ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎีและปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ☐
 นอกจากนี้ต้องฝึกทำโครงการวิชาการในรายวิชาการปฏิบัติการสอนสาขาวิชาเฉพาะในสถานศึกษา
 ภายใต้การดูแลของอาจารย์ ☐ พี่เลี้ยงและอาจารย์ ☐ นิเทศก์ ☐ โครงการวิชาการเป็น ☐ นกิจกรรมที่
 กำหนดให้ ☐ กศึกษาทำงานอย่างเป็นระบบโดยการคิด วางแผน ลงมือปฏิบัติ และเขียนรายงานผล
 การดำเนินงาน ☐ วยตนเอง ทั้งนี้ นักศึกษาสามารถจัดทำโครงการเพื่อพัฒนานักเรียน ☐ นราย
 บุคคลหรือ ☐ นกลุ่ม ☐ มให้ ☐ มีความรู้ ☐ ความสามารถทาง
 ด ☐ นวิชาการ หรือยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ทักษะสำคัญที่จำเป็นในการทำโครงการคือทักษะการคิดซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นทางเลือกใหม่ในการออกแบบกิจกรรมโครงการจากผลการวิจัยของศศิธร อินตุน (2559) พบว่าการริเริ่มทำโครงการของนักศึกษาเริ่มจากการวางแผนแต่ขาดข้อมูลสารสนเทศ ประกอบการคิดในขั้นตอนแรก ดังนั้นจากประสบการณ์การทำวิจัยและการสอน การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องคาดว่าจะการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์จะช่วยในการคิดหัวข้อเรื่องโครงการได้ดีเนื่องจากเป็นวิธีการที่มีขั้นตอนที่อาจเกิดขึ้นจากปัญหาต่างๆสำหรับความคิดสร้างสรรค์นั้นเป็นความคิดขั้นสูงก่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ ฉะนั้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จึงเป็นการคิดหาแนวทางวิธีการใหม่ๆมาใช้ในการแก้ปัญหา ดังแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) เกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาไว้ในหนังสือการคิดเชิงสร้างสรรค์ว่า “ทักษะการแก้ปัญหาเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในเด็กและเยาวชนไทยเพื่อสามารถเผชิญปัญหาต่างๆได้มิใช่เพิกเฉยต่อปัญหา หนีปัญหาหรือแก้ปัญหาด้วยวิธีการไม่เหมาะสมจนเกิดผลเสียต่อตนเองหรือส่วนรวมได้และอาจพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมส่วนรวมได้” ดังนั้นในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีสถานการณ์และปัญหาใหม่ ๆ เกิดขึ้นทุกวัน นักศึกษาจึงควรมีทักษะในการแก้ปัญหาและการแก้ปัญหานั้นควรเป็นการแก้ปัญหาที่เหมาะสม และไม่ก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมา การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปลูกฝังความคิดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดแนวทางที่จะสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ผู้วิจัยรับผิดชอบสอนรายวิชา EED 3303 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน (Elementary School and Community Relationship) เป็นรายวิชาเอกบังคับซึ่งอยู่ในหมวดวิชาชีพครูตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต(หลักสูตร5ปี)สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริงในสถานศึกษา นำผลงานการฝึกมานำเสนอ สรุปเป็นองค์ความรู้ ซึ่งรายละเอียดเนื้อหาประกอบด้วย ศึกษาบทบาท และความสำคัญของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา การนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษา บทบาทของบุคลากรในชุมชนในฐานะกรรมการฝ่ายต่างๆของโรงเรียน บทบาทของครูและผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทคนิคและวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาและชุมชน การจัดโรงเรียนเพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน จากเนื้อหาวิชามีความเหมาะสมเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ (Community-Based Learning) สรุปแนวคิดสำคัญว่าการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนในบริบทแวดล้อมที่ตนเองเป็นอยู่ นำความรู้หรือ สาระเนื้อหา มาเชื่อมโยงไปสู่สภาพชุมชน สังคม ดังที่ Owens and Wang (1996, pp. 2-3) Beakley, Yoder, and West (2003, p.1) และ Jordaan (2007, p.

2)เสนอแนวคิดว่าการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้เป็นกลยุทธ์การเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการทำงานของนักเรียนที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมจริงที่ไม่ใช่โรงเรียนเพียงอย่างเดียว ซึ่งนักเรียนจะได้รับประโยชน์จากสภาพแวดล้อมและเกิดการเรียนรู้ผ่านการคิด การวางแผนการลงมือปฏิบัติจริง และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ของนักเรียนกับชุมชนในด้านต่างๆโดยเชื่อว่าทุกชุมชนมีต้นทุนทางความรู้และทรัพยากรด้านการศึกษาซึ่งครูสามารถนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนรวมถึงการสร้างชุมชนเพื่อการเรียนรู้ไปในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ยังกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาแนวคิดทางปัญญาและทักษะทางการเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจสามารถจัดการกับปัญหาต่างๆที่พบในชีวิตประจำวันได้พร้อมทั้งเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ภายใต้บริบทและสถานการณ์จริงในสังคมของโลกปัจจุบันจึงส่งผลทำให้นักเรียนเกิดความรักความห่วงใยในชุมชน ท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้แบบโครงงานโดยใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน จึงมีความสนใจที่จะพัฒนานักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษาซึ่งจะต้องไปเป็นครูในอนาคตได้ศึกษาบริบทของโรงเรียนประถมศึกษาที่ตนเองสนใจ ออกแบบการศึกษาโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานโดยใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานเน้นการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ได้เรียนรู้จากสภาพการปฏิบัติงานในสภาพการณ์จริงกับทฤษฎี เนื้อหาที่เรียนในชั้นเรียนว่ามีความแตกต่างหรือสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติงานนักศึกษาสามารถบูรณาการทั้งสองภาคส่วนเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืนก็จะทำให้เกิดองค์ความรู้จากการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริงกับเนื้อหาวิชาส่งผลให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำหน้าที่ครูในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้นปีที่5หรือการประกอบวิชาชีพครูในอนาคตรวมถึงสามารถนำความรู้นั้นไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันเกิดเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ และกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1.ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- 2.ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้กำหนดเนื้อหาจากคำอธิบายรายวิชา EED 3303 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับชุมชนเป็นรายวิชาเอกบังคับหมวดวิชาชีพรุทตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต(หลักสูตร5ปี)สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริงในสถานศึกษา นำผลงานการฝึกมานำเสนอ สรุปเป็นองค์ความรู้ ซึ่งรายละเอียดเนื้อหาประกอบด้วยศึกษาบทบาท และความสำคัญของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษา การนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ในการจัดการศึกษา บทบาทของบุคลากรในชุมชนในฐานะกรรมการฝ่ายต่างๆของโรงเรียน บทบาทของครูและผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทคนิคและวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา และชุมชน การจัดโรงเรียนเพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน

2. ขอบเขตประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้มาอย่างเจาะจง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา EED 3303การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน (Elementary School and Community Relationship) ในภาคเรียนที่ 2/2561 หมู่เรียน 01 จำนวน 59 คนเนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีขนาดที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีลักษณะที่จะออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลากหลายเทคนิค

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

ตัวแปรอิสระได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน โดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ตัวแปรตามได้แก่1)ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาEED3303การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับชุมชน 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

3.2 ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน 10 สัปดาห์ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง โดยใช้เวลาเรียนในรายวิชา EED 3303 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับชุมชนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2561-มีนาคม 2562

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้สถานที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตเวียงบัว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานที่เรียนและนำเสนอผลงาน ส่วนการศึกษาค้นคว้าลงมือ ปฏิบัติกิจกรรมโครงงานจะใช้สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน** หมายถึงการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากการลงมือปฏิบัติจริง เป็นการศึกษาค้นคว้าตาม ความสนใจ เพื่อตอบข้อสงสัยหรือปัญหา โดยมีวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน ภายใต้การดูแล ของครู แนวทาง ขั้นตอน กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานในงานวิจัยนี้แนวคิดที่ ปรับปรุงจาก ดุษฎี โยเหลาและคณะ (2557) ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมาจาก การศึกษาโรงเรียนในประเทศไทย โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1. ขั้นให้ความรู้พื้นฐาน 2. ขั้นกระตุ้นความ สนใจ 3. ขั้นจัดกลุ่มร่วมมือ 4. ขั้นแสวงหาความรู้ 5. ขั้นสรุปสิ่งที่เรียนรู้ และ 6. ขั้นนำเสนอผลงาน

2. **การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์** หมายถึงแนวทางการจัดสถานการณ์ปัญหาให้นักศึกษา ได้ค้นคว้าข้อมูลที่เป็นสาเหตุของปัญหาในการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานขั้นตอนที่ 2 ขั้น กระตุ้นความสนใจ และขั้นตอนที่ 3 จัดกลุ่มร่วมกันคิดหาแนวทางการแก้ไขปัญหาก็หลากหลาย แปลก ใหม่แต่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหตามสถานการณ์ที่พบในสถานศึกษาที่ไปศึกษาสังเกตได้จริง

3. **ผลการจัดการเรียนรู้โครงงานที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานที่เน้นการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์** หมายถึงความรู้ ความสามารถของนักศึกษาภายหลังสิ้นสุดกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ ใช้โครงงานเป็นฐานโดยนักศึกษาทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการปฏิบัติ โครงงานซึ่งประเมินจากการนำเสนอโครงงานในชั้นเรียนโดยมีการประเมินตนเอง ประเมินโดยเพื่อน และประเมินโดยผู้สอน โดยใช้แบบประเมินการนำเสนอโครงงานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแบบประเมิน โครงงาน Self-Evaluation and Peer Review with Objective Criterion ของ Bethany A.Clark (2017) มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วยประเด็นของการ ประเมินได้แก่แนวคิดในการพัฒนาโครงงานและการแก้ปัญหา การให้คำแนะนำในการทำโครงงานใน เชิงบวก ยอมรับความคิดเห็นการวิพากษ์วิจารณ์การทำงาน แสดงความพยายามในการทำโครงงาน ให้ประสบความสำเร็จและการทำโครงงานในครั้งนี้ได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนจนงานสำเร็จลุล่วง ด้วยดี

4. **ความพึงพอใจ** หมายถึงระดับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักศึกษาหลังจากที่ผู้สอน จัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานที่เน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จำนวน 4 ด้านได้แก่ (1) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ (2) ด้านเนื้อหา (3) ด้านสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ และ

(4) ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พิจารณาจากระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่ตอบลงในแบบสอบถาม ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ประโยชน์ ดังนี้

1. ได้ทราบผลการจัดการเรียนรู้โครงงานที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานที่เน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทราบข้อเท็จจริง เพิ่มพูนความรู้ด้านการวิจัยในอันที่จะเป็นการเสริมสร้างสติปัญญา พฤติกรรม การสืบค้น แสวงหาความรู้
2. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้สอนเพื่อนำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานและการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ในเนื้อหาวิชาอื่นๆต่อไป
4. นักศึกษามีทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกชั้นเรียน